

Creu de Terme

El Pla del Penedès

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Cruïlla entre el camí de Can Fontanals i camí de la Sala.
Emplaçament
Alçada: Camí de Can Fontanals, a 180 m. al sud del carrer del Creu.
219,4

Coordenades:

Latitud: 41.41405
Longitud: 1.71413
UTM Est (X): 392535
UTM Nord (Y): 4585520

Classificació

Número de fitxa 08164 - 26
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Medieval Gòtic Contemporani
Segle XV-XVI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari 30625, IPAC
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Privada
Titular: 08163A00700002
Autoria de la fitxa Josep Font i Piqueras
Data de registre de la fitxa: dt., 18/04/2017 - 02:00

Descripció

Creu de terme, amb referències documentals des del segle XVI.

La creu monumental es situa en la cruïlla entre els camins que condueixen des del poble a Cal Fontanals i a la Sala, aproximadament a 180 m al sud de la sortida del Pla, en finalitzar el carrer de la Creu.

Actualment la creu és envoltada per un clos de planta triangular, aproximadament de 15 m. de llarg per 11 d'ample, amb parets de pedra coronades per una barana de ferro, inaugurat el 29 d'abril de 2007 i denominat Plaça de la Creu. La creu es situa al centre d'aquesta plaça i es compon pel basament, el fust i la creu pròpiament dita en el coronament. Està encarada mirant al poble, en sentit sud-est-nord-oest (117° SE).

La base és formada per tres nivells circulars esglaonats. L'inferior, de dovelles de calcària, té un diàmetre aproximat de 2,4 m i una alçada de 36 cm; el central, de dovelles similars i mateixa alçada, té un diàmetre de 1,6 m; el nivell superior correspon a un tambor monolític, de conglomerat, de 94 cm de diàmetre i una alçada de 55 cm.

El fust és de perfil octogonal, amb costats d'entre 9 i 10 cm, d'un diàmetre de 21 cm. És de pedra sorrenca, encaixat al tambor mitjançant un orifici. L'alçada és de 2,34 m. Destaca per disposar en l'extrem superior d'un acabat amb decoració de plecs alçats i dues incisions circulars. En el front nord disposa de dos orificis quadrats, de 4 per 4 cm, separats per 31 cm, en els quals s'hi hauria adherit algun tipus d'ornamentació, actualment inexistent.

Sobre el fust reposa la creu, actualment de ferro, de 75 cm d'alçada i 40 d'amplada en els braços. És de doble composició: una fulla central envoltada per un perfil d'extrems sinuosos, tot unit pel centre i extrems. L'alçada de tot l'element arquitectònic és de 4,36 m.

Història

Segons Salvador Llorac, existeix un capbreu de l'ant 1537 en el que s'esmenta el "camp de la Creu del Pla", que correspondria a la primera referència de la creu (LLORAC I SANTIS, 2015:210).

La creu de ferro ha estat col·locada fa pocs anys, substituint una d'anterior, també de ferro. La que podia haver estat l'original va ser destruïda durant la Guerra Civil (DIVERSOS AUTORS, 2011: 85). Per Salvador Llorac, aquesta darrera era de pedra, amb una forma "gotitzant" i un "cercle circumscrit", amb el tronc més llarg que els braços, d'acord amb l'observació d'una fotografia del 1914 (LLORAC I SANTIS, 2015:210). Efectivament, la descripció concorda amb les dues fotografies existents de l'antiga creu conservades en l'Arxiu Fotogràfic del Centre Excursionista de Catalunya, datades d'entre 1925 i 1930 (AFCEC).

Bibliografia

GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA (1985). Inventari del patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Pla del Penedès.

LLORAC I SANTIS, Salvador (2015): El Pla del Penedès. Un municipi al cor de la comarca del Penedès històric, El Cep i la Nansa.

ARXIU FOTOGRÀFIC DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA. Fons Cristòfol Bas i Llopart.

patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Pla del Penedès.

LLORAC I SANTIS, Salvador (2015): El Pla del Penedès. Un municipi al cor de la comarca del Penedès històric, El Cep i la Nansa.

